

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-8ó és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvtár-üzemeltetés
irodája. Ide küldendő az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Rendkívüli közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A közgyűlésre igen fontos tárgyak voltak felvéve és pedig a választókerületnek szavazókörökre beosztása, a központi választmány tagjainak megválasztása, 4.000.000 korona függő kölcsön felvétele, a honvéd lak-tanyák építése, a Schaffer-ház ügye stb. A közgyűlési tagok szép számban jelentek meg és mindvégig résztvettek a tárgyalás vitáiban.

Domahidy Elemér főispán kevéssel három óra után megnyitván a közgyűlést, üdvözlö a bizottsági tagokat és előadja, hogy az ország közönsége és minden magyar aggodva nézett a betegeskedő ősz uralkodó felé; örömmel tudja, hogy Ő Felsége ugyanis immár a tartós javulás útján van és mihamarább teljes egészségben végzi uralkodói munkáját. Egyben kegyeletes szavakkal emlékezik meg Fejérváry Géza báró testőrkapitány haláláról, rámutatva a tárgysorozat fontosabb pontjaira.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

154—7858/1914. bkgy.

1. **Belügyminiszteri leirat** a téglá- és csempégyár önálló kezelésbe vételéről alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

Határozat.

A közgyűlés a belügyminiszteri leiratot tudomásul vette.

155—8026/1914. bkgy.

2. **Belügyminiszteri leirat** az ingatlanok átruházása után fizetendő városi pótlilleték tárgyában alkotott szabályrendelet jóváhagyásáról.

Határozat.

A közgyűlés a leiratot tudomásul vette.

156—9311/1914. bkgy.

3. **Belügyminiszteri leirat** a választó-kerületeknek szavazó körökre osztása tárgyában s ezzel kapcsolatban előterjesztés a szerv. szab. rendelet 5. §-ának módosítása iránt.

Határozat.

A közgyűlés a következőket mondta ki:

Az első választó kerület három szavazó körre osztassék, u. m. Csapó-utcai szavazó kör., Péterfia-utcai szavazó kör és mezőség. Csapó-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Vár utcától kiindulól, az Árpád-tér Csapó-utcát és Hadházi-utat összekötő uttestének középvonala, a Hadházi-ut középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Hadházi-uttól a Virág-utcáig, a Virág-utca középvonala az Apafi-utcatól a Temető-utcáig, a Temető-utca középvonala a Virág-utcatól a máv. pályatéstig, a máv. pályateste a Temető-utcatól a Vámospercsi-utig, a Vámospercsi-ut a máv. pályatesttől a Márton Kálmán-utcaig, a Márton Kálmán-utca középvonala a Fancsovics-utcáig, a Fancsovics-utca középvonala a Márton Kálmán-utcatól a Nyiracsádi-utig, a Nyiracsádi-ut középvonala a Sámsoni-utig, a Sámsoni-ut középvonala a Nyiracsádi-uttól a máv. pályatestig, a máv. pályatest a sámsoni uttól a régi Hadházi-utnak az új Hadházi-utca torkolatáig, a régi Hadházi-ut középvonala a ref. (Péterfia-utcai) temető északkeleti sarkáig, a ref. temető északkeleti határvonala a Nagy Pál-utcáig, a Nagy Pál-utca középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Nagy Pál-utcatól a Nagy Sándor József-utcáig, a Nagy Sándor József-utca középvonala, a Maróthy György-utca középvonala a Rákóczi-utcáig, a Rákóczi-utca középvonala a Maróthy György-utcatól a Nyomtató-utcáig, a Nyomtató-utca középvonala a Vár-utcáig, a Vár-utca középvonala a Nyomtató-utcatól a Csapó-utcáig.

Péterfia-utcai szavazókör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Vár-utctól a Piac-utcaig, a Piac-utca középvonala a Csapó-utctól a Hatvan-utcaig, a Hatvan-utca középvonala a Piac-utctól a Bethlen-utcaig, a Bethlen-utca középvonala a Hatvan-utctól a Mester-utcaig, a Mester-utca középvonala a Bethlen-utctól a Csetete-utcaig, a Csetete-utca középvonala, a Libakert-utca középvonala a Ferencz József-utig, a Ferencz József-ut középvonala a Libakert-utctól a Hajduböszörményi-utig, a Hajduböszörményi-ut középvonala a Ferencz József-uttól az Ujkert északnyugati sarkáig, az Ujkert és Sestakert északnyugati határvonala a Hajduböszörményi-utól a Nagyerdő határvonaláig, a Nagyerdő délnyugati oldalán elvonuló ut középvonala a Simonyi-utig, az Erdősor középvonala a Simonyi-utól a régi Hadházi-utig, a régi Hadházi-ut középvonala az erdősortól a ref. (Péterfia-utcai) temető északkeleti sarkáig, a ref. temető észak-keleti határvonala a Nagy Pál-utcaig, a Nagy Pál-utca középvonala az Apafi-utcaig, az Apafi-utca középvonala a Nagy Pál-utctól a Nagy Sándor József-utcaig, a Nagy Sándor József-utca középvonala, a Maróthy György-utca középvonala a Rákóczi-utcaig, a Rákóczi-utca középvonala a Maróthy György-utctól a Nyomtató-utcaig, a Nyomtató-utca középvonala a Vár-utcaig, a Vár-utca középvonala a Nyomtató-utctól a Csapó-utcaig.

Mezőség: Az első választó kerületnek a Csapó-utcai és Péterfia-utcai szavazó körökön kívül eső része.

A második választó kerület két szavazó körre osztassék, u. m. Hatvan-utcai és Piac-utcai szavazó körre.

A Hatvan-utcai szavazó kör határvonala: A József kir. herceg-utca középvonala a Piac-utctól a Nyugoti-utcaig, a Nyugoti-utca középvonala a József kir. herceg-utctól a Hatvan utcaig, a Hatvan-utca középvonala a Nyugoti-utctól a hajdunánási vasut pályatestéig, innen a Kishegyesi-ut középvonala az István-utig, az István-ut középvonala a Kishegyesi-uttól a Hajduszoboszlói-utig, Hajduszoboszlói-ut középvonala az István-uttól a Tócc-árokig, a Tócc-árok a Hajduszoboszlói-uttól a szegényház hátmögött elvonuló Pece-árokig, a Pece-árok a Kishegyesi-utig, a Kishegyesi-ut a Pece-ároktól az újföldig, innen az új osztású földek keleti határvonala a Balmazujvárosi-utig, a Balmazujvárosi-ut középvonala a Köntösgáti gyepűsorig, a Köntösgáti gyepűsor a Balmazujvárosi vasutvonalig, e vasutvonal mentén a Ferencz József-ut irányában haladó közút, majd a Ferencz József-ut középvonala a Libakert-utcaig, innen a Libakert-utca és a Csetete-utca középvonala a Mester-utcaig, a Mester-utca középvonala a Csetete-utctól a Bethlen-utcaig, a Bethlen-utca középvonala a Mester-utctól a Hatvan-utcaig, a Hatvan-utca

középvonala a Bethlen-utctól a Piac-utcaig, a Piac-utca középvonala a Hatvan-utctól a József kir. herceg-utcaig.

A Piac-utcai szavazókör határvonala: a József kir. herceg-utctól kezdődőleg a Piac-utca-nak és a Petőfi-térén át a máv. pályaudvarig meghosszabbított Hunyadi-utca-nak középvonala a máv. pályaudvar megkerülésével, a pályaudvar területének határvonala a városi világitási telepig, a világitási telep délnyugati határán húzott egyes vonal a fehértemplomi állami utig, a fehértemplomi állami-ut középvonala az utkaparó-házig, az utkaparó-ház hátmögött vezet a Vértesi-utcaig, a máv. pályatestén keresztül meghosszabbított Vértesi-utca középvonala a Hajduszoboszlói-utig, az István-ut középvonala a Hajduszoboszlói-utól a Kishegyesi-utig, a Kishegyesi-ut középvonala az István-uttól a Hajdunánási vasut pályatestig, innen a Hatvan-utca középvonala a Nyugoti-utcaig, a Nyugoti-utca középvonala a Hatvan-utctól a József kir. herceg-utcaig, a József kir. herceg-utca középvonala a Nyugoti-utctól a Piac-utcaig.

A harmadik választó kerület két szavazó körre osztassék, u. m. Varga-utcai és Kossuth-utcai szavazó körre.

A Varga-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Piac-utctól a Burgundia-utcaig, a Burgundia-utca középvonala a Csapó-utctól Kossuth-utcaig, a Kossuth-utca középvonala a Burgundia-utctól a Bathhány-utcaig, a Bathhány-utca középvonala a Kossuth-utctól a Szent-Anna-utcaig, a Szent-Anna-utca középvonala a Bathhány-utctól az Attila-térig, innen az Attila-térén át a Dohánygyár-utcaig húzott vonal, a Dohánygyár-utca középvonala, majd az ennek folytatását képező Diószegi-ut középvonala, a Wolaffka-telep délkeleti határán a Lahner-utca folytatásaként húzódó dűlőig, innen az említett dűlő-ut a Monostorpályi-utig, a Monostorpályi-ut középvonala a Szőlő- és bortermelő szövetkezet telepének, gróf Degenfeld, Bathhány és Benyács Emil szőlőtelepének, valamint Horváth György majorsági földjének délkeleti határvonala a fehértemplomi állami-utig, a fehértemplomi állami-ut középvonala a városi világitási telepig, ezen telep délnyugati határvonala a máv. pályaudvarig, a pályaudvar megkerülésével a máv. pályaudvar területének határvonala, a Petőfi-térig, innen a Petőfi-térén át a Hunyady-utca tengelye irányában húzott vonal a Hunyady- és Piac-utcák középvonala a Csapó-utcaig.

A Kossuth-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Burgundia-utctól az Árpád-térig, az Árpád-tér Csapó-utctól és Hadházi-utat összekötő uttestének középvonala, a Hadházi-ut középvonala az Apafi-utcaig, az Apafi-utca középvonala a Hadházi-utól a Virág-

utcáig, a Virág-utca középvonala az Apafi-utcától a Temető-utcáig, a Temető-utca középvonala a Virág-utcától a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Temető-utcától a Vámospercsi-utig, a Vámospercsi-ut a máv. pályatesttől a Márton Kálmán-utcáig, a Márton Kálmán-utca középvonala az utkaparó-házig, az utkaparó-háztól délre fekvő tanya külső határvonala a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Láhner-utcáig, a Láhner-utca középvonala a Diószegi-utig, a Diószegi-ut középvonala a Láhner-utcától a Dohánygyár-utcáig, a Dohánygyár-utca középvonala az Attila-térig, az Attila-téren át a Dohánygyár-utcától a Szent Anna-utcáig húzott vonal, a Szent Anna-utca középvonala az Attila-tértől a Batthyány-utcáig, a Batthyány-utca középvonala, a Kossuth-utca középvonala a Batthyány-utcától a Burgundia-utcáig, a Burgundia-utca középvonala a Csapó-utcáig.

157—8457/1914. bkgy.

4. Belügyminiszteri leirat a központi választmány tagjainak megválasztása s ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele iránt.

Határozat.

A megtartott szavazás eredményéhez képest a központi választmány tagjaivá az 1913. évi XIV. t.-c. 156. §-ában megállapított időtartamra az első választó kerületből: May Andor, Publig Ernő, Sinka Sándor, Szilágyi Imre, Tóth István, de. Tüdös János, Ungváry József, Varga Károly; a másodikból: Bárdos Géza, dr. Fejér Ferenc, Hoffmann Sándor, Kaszanyitzky Endre, Komlóssy Dezső, Muraközy László, ifj. Svarcz Vilmos, Szabó Kálmán; a harmadikból: Békés Lajos, Csúrika István, Debreczeni Lajos, dr. Fráter Imre, dr. Freund Jenő, dr. Kőrösi Kálmán, Pálffy Gábor és dr. Vásáry István biz. tagok megválasztatnak.

Az 1913. évi XIV. t.-c. 33. §-a alapján elhatározza a közgyűlés, hogy a központi választmány az ideiglenes névjegyzékek összeállítását és az ellene benyújtott felszólalások és észrevételek tárgyalását a város három választó-kerületének megfelelőleg három osztályban végezze. Az osztályokban a központi választmány elnökei és helyettesei kívül az elnöki teendők végzésére Szabó Kálmán és dr. Vásáry István biz. tagokat jelöli ki.

Egyben a megválasztottaktól az esküt kivette.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kitétel után a Belügyminiszterhez felterjesztendő.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán, Kovács József polgármester, mint a központi választmány elnöke, valamint a megválasztottak jegyzőkönyvi kivonaton értesítettek.

158—8035/1914. bkgy.

5. Jelentés a m. kir. Közigazgatási Bizottságnak a Piacz-utcai kerületben 1912. évi december 13-án tartott törvényhatósági bizottsági tag választást megsemmisítő ítéletéről.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés tekintettel az 1886. évi XXI. c. 33. §-ának intézkedésére, amely szerint a Wilhelms Emil törvényhatósági bizottsági tag megválasztásának megsemmisítése folytán megüresedett hely csak a f. év végéig lesz betölthető, a városi tanács javaslatát elfogadja s a jelentést, illetve ítéletet továbbiakra való intézkedés nélkül tudomásul veszi.

159—8052/1914. bkgy.

6. Közigazgatási bizottság féléves jelentésének bemutatása.

Határozat.

Tudomásul vétetik.

160—7517—6889/1914. bkgy.

7. Jelentés két fegyelmi ügy befejezéséről.

Határozat.

A közgyűlés tudomásul veszi.

161—8285/1914. bkgy.

8. Számonkérőszék jegyzőkönyvének bemutatása.

Határozat.

A közgyűlés a bemutatást tudomásul veszi.

162—9252/1914. bkgy.

9. Tanácsi előterjesztés a görög katólikus magyar püspökség elleni merénylet áldozatai emlékművére adomány megszavazása iránt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybenhangzó javaslatot elfogadja s a görög katólikus magyar püspökség elleni merénylet áldozatai emlékére felállítandó emlékmű költségére az 1914. évi költségeloirányzat XXV. rovat előre nem láthatókra felvett 15.000 korona terhére 2000 koronát engedélyez.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

164—9244/1914. bkgy.

10. Ugyanaz 4.000.000 K függőkölcsön felvételének engedélyezése iránt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság javaslatának meghallgatásával a városi tanács jelentését tudomásul veszi és felhatalmazza a városi tanácsot arra, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyesülettől 4 millió korona függő kölcsönt vehessen fel a következő feltételek mellett:

1. A négy millió korona folyószámla kölcsönt a város a kölcsön első részletének folyósításától számított két év elteltével összes járulékaival együtt egyszerre, egy összegben visszafizetni tartozik.

2. A kölcsön-összeg után egyszerismindenkorra 1 (egy)% folyósítási jutalék lesz levonandó.

3. A kölcsön a hitelező pénzintézet részéről egyszerre, egy összegben folyósítatik és így az alább megállapítandó kamatok az első részlet folyósításától kezdődőleg az egész négy millió után fizetendők.

4. Köteles a város a kölcsön-összeg után negyedévenként, utólagosan az Osztrák Magyar Bank mindenkorai rendes váltókamatának egy és egynegyed (1¹/₄)%-kal magasabb, azonban legalább 5¹/₄% kamatot fizetni.

5. A város a kölcsön és megállapított kamatok és egyéb netaláni járulékok különös biztosítékeként lekötött összes vagyonát, közjöveldemeit és közjavadalmaikat.

6. A város a négy millió korona összeget négy részletben lesz jogosítva igénybe venni és pedig egy milliót a jelen közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyása után azonnal, egy milliót október hó 1-én és végül egy milliót az 1915. évi január hó 1-én.

7. Az igénybe nem vett összegek a hitelező pénzintézet által betétként kezeltetnek és az intézet azok után az Osztrák Magyar Bank mindenkorai rendes váltó kamatának megfelelő, legfeljebb azonban négy és fél (4¹/₂)% kamatot fizet.

8. A betétként elhelyezett összegek után a betéti kamatadót a hitelező pénzintézet viseli.

9. Minden a jelen kölcsönügylettel járó, vagy abból folyó bárminéven nevezendő illetéket, közjegyzői, vagy egyéb díjakat és eljárói költségeket a város köteles viselni.

10. A jelen kölcsönről a város által az itt felsorolt feltételeknek megfelelőleg kötelező nyilatkozat lesz kiállítandó.

Ennek kiállításával a városi tanácsot megbizta. Felhatalmazza egyben Kovács József polgármestert, akadályoztatfása esetére pedig Körner Adolf főjegyzőt, hogy ezen kötelező nyilatkozatot Debreczen sz. kir. város nevében és a városot kötelező hatállyal aláírassák. Egyidejűleg a Márk Endre törvényhatósági bizottsági tag által tett in-

ditvány folytán kimondja, hogy a városi szükségletek kielégítésére hosszabb lejáratú kölcsönt kíván megszerezni. Ennek eszközzésére dr. Vargha Elemér városi tanácsnok elnökelete alatt dr. Kenyey Gyula, Kernhoffer József és dr. Szántó Zsigmond biz. tagokat olyan megbízással küldi ki, hogy a kölcsön nyújtásának módjára és feltételeire nézve a m. kir. kormányval, a hazai és esetleg külföldi pénzszervezetekkel érintkezve, eljárásuknak eredményéről 40 nap alatt a városi közgyűlésnek tegyenek jelentést.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és az ellene netalán beadandó felebbezésekkel együtt a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

165—9249/1914. bkgy.

11. Ugyanaz a m. kir. honvédségi laktanyák építése ügyében.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a városi Tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslata alapján elhatározza, hogy a laktanya építéséknél az eddig követett rendszertől eltér és vállalatokba adja a laktanyák építését oly módon, hogy a vállalkozók a laktanyák felépítésére és állandó fentartása ellenében a kincstár által fizetendő bértériményeket kapják. Ennél fogva elfogadja a Fehér és Ritter vállalkozó cégnek a városunkban létesítendő honvéd tüzérségi, lovasági és gyaloksági laktanyák építésére beadott és az iratoknál levő ajánlatát az abban felsorolt és az alább megjelölt feltételek mellett: kötelesek vállalkozók mindhárom laktanyát a város által a nyulason 50 évre átengedendő területen saját költségükön felépíteni, törvényszerű felszerelésekkel ellátni és folytonosan jó karban tartani a m. kir. honvéd kincstár által fizetendő bértérimény ellenében, a terület használatáért a használati idő tartama alatt évi 16,000, azaz tizenhatezer koronát fizetni.

A tűzbiztosítási díjakat fedezni, Tóásó Pálnak a várossal szemben formálható, összes igényeinek rendezését magukra vállalni.

A város ellenőrző szakértőjének ellenőrzési díjul az építési költség ¹/₂%-át házipénztárunkba beszolgáltatni. A szerződés megkötésekor biztosítékul legalább 500,000, azaz ötszázezer koronát házipénztárunkba letétbe helyezni. Arra az esetre számítva, hogy a kir. kincstár a laktanyákat 25 év leteltével nem bérel, mely esetben az épületek fentartása a város terhére képezi, azon a címen, hogy az épületek fentartási költsége a második 25 évben jóval nagyobb lesz, mint az első 25 évben. Vállalkozó cég köteleztetik, hogy az átlagos évi fentartási költségnek legalább ¹/₅

részt az első 25 éven át évenként a városnak szolgáltatása be s ezen hozzájárulás összegének megállapítása céljából az évi fentartási költség az építési tőkének $\frac{1}{2}$ (egy fél) százaléka állapítatik meg.

Egyebekben a beadott ajánlatban foglalt feltételek elfogadtnak.

Megbizzá a városi Tanácsot, hogy Fejér és Ritter vállalkozó céggel a szerződést, ajánlatok és a fentebb felsorolt feltételek mellett kösse meg és felhatalmazza, hogy a folyó évi május hó 2-án tartandó vegyes bizottsági tárgyaláshoz vállalkozó céget hívja meg.

Egyben kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozat — az ügy sürgősségére való tekintettel — a felelbezési határidő lejártá előtti jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendő. Ezen közgyűlési határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és a netalán beérkező felelbezesek a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendők.

168—9134/1914. bkgy.

12. **Ugyanaz** a műszaki tanácsnoki és gazdasági felügyelői állások szervezése és a kulturtanácsnoki állásra előírt képzés megváltoztatása tárgyában.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés az indítványt felállással történt szavazás után elfogadja és az előterjesztést a napirendről leveszi, hogy az ügyet f. évi május havi rendes közgyűlés elé terjessze.

169—1914. bkgy.

13. **Ugyanaz** Muraközy László gyógyszerész helybeli lakosnak új gyógytár felállítására irányuló kérvénye tárgyában.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a — városi tanácsnak, az egészségügyi bizottság, valamint tiszti főorvos véleményével egybehangzóan tett javaslatát elfogadja arra körülményre tekintettel, hogy már az 1913. év folyamán javaslatba hozott négy gyógyosztár közül csupán három gyógyosztár felállítása engedélyeztetett, líyképen a Varga-kerti városrész ezirányú igényei kielégítést nem nyertek, de másrészt pedig közszükségletet képez az, hogy egy sűrűn lakott városrész, mely a vasuti állomás közelsége miatt nagy forgalomnak örvend s amelynek lakossága a területén sűrűn emelkedő ipartelepek által folytonosan szaporodik — gyógyosztárral birjon s minthogy végül a Hunyadi-utcában felállítandó új gyógyosztár — a többi gyógyosztár elég távol esik s

ezek forgalmát nem veszélyezteti: ennél fogva határozatilag kimondja, hogy a Hunyadi-utcában a Barna-utca- és Erzsébet-ut közötti részen egy új gyógyosztár felállítását közérdekből szükségesnek tartja, javaslatba hozza és Muraközy László debreczeni lakos gyógyoszerész mesternek, a gyógyosztár felállítását jog megadásáért irányuló méltányt érdemlő kérelmét pártolja.

710—9344/1914. bkgy.

14. **Ugyanaz** a Magyar Tarmak részvényirtársaságban próbaburkolatok létesítésére irányuló ajánlata tárgyában.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslatát magáévá téve, elhatározza, hogy a magyar Tarmak r.-társaság ajánlatát az alábbiak szerint elfogadja és kimondja, hogy a Csapó-utcának, a Vár-utca torkolatától, Rákóczi-utca torkolatáig terjedő részen 1000 m. területen, a Fűvész kert-utcának a főiskola felől eső részén 300 m. területen s végül a Thaly-Kálmán-utcának a Péterfia-utca felől eső részén 200 m. területen próba tarmak-burkolatot készített a mérnöki hivatal által előírt kivételben 11,500 korona költséggel és azzal a fentartással, hogy a burkolat előállítási költségek csak a burkolat elkészítésétől számított két évi próbaidő elteltével megtartandó utó-felülvizsgálat eredményébe képest kamatmentesen fognak kifizetetténi. Addig az ideig pedig pénztári jegyeket csak úgy hajlandó a költségekről előzetesen adni, ha azok ellenében ajánlattevő r.-t. megfelelő és biztosítékul elfogadható értéket a házipénztárnál letétbe helyezi, kimondja továbbá, hogy a magyar Tarmak r.-t. az általa készített s fentebb említett burkolatok ideiglenes, illetve végleges átvételről számított 2 éven át, azután bekövetkező végleges átvételről számított egy éven át, összesen tehát 3 éven át díjlanul, további 10 éven át pedig az ajánlati egységárák 4%-áért köteles eszközölni; utasítja a városi tanácsot, hogy a fenti feltételeknek megfelelően a szerződést kösse meg és a költségeknek a házipénztár 1916. évi költségvetésébe felvételéről kellő időben gondoskodjék. Ezen határozat 15-napi közszemlére kifüggesztendő és ennek eltelté után jóváhagyás végett a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Miről a városi tanács az iratok visszaadásával a további szabályszerű eljárás végett jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

171—9251/1914. bkgy.

15. **Hagyatéki zárgondnok kérvénye** a Schaffer Ferdinánd és neje Legányi Julianna hagyatéka tulajdonát képező Piac-u. 38. sz. és a

posta épület jelenlegi telke közt nyitandó új utca ügyében. Az Általános Forgalmi Bank beadványa ugyanezen ügyben.

Határozat.

A közgyűlés elfogadja Jánosi Zoltán és Komlóssy Imre dr. bizottsági tagok egyesített indítványát és elhatározza, hogy m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztést intéz az iránt, hogy a debreczeni postapalota építését még egy hónapig halasztani méltóztassék. Uta-sítja a városi tanácsot, hogy az érdekeltekkel egyetértőleg folytasson tárgyalást arra nézve, hogy a tervbe vett telekmegosztás, illetve telek-csere szerint a Schäffer-alapítvány részére szóló kettős telek koncessziós építkezés útján haszno-sítottassék. A bizottság reményli, hogy amennyiben kellő garanciát nyújtó vállalkozó kötelezettséget vállal, hogy a szóban levő kettős telekre eme-lendő épületet saját számlájára felépíti, az ala-pítvány részére a telekhasználatért az első tíz év aitt legalább is az alapítványi ház mai tiszta-jövedelmének megfelelő 17,100 korona összegű bért fizet, azt tíz évenként emeli és ötven év múlva az emelendő épületet az alapítványnak minden ellen-szolgáltatás nélkül átadja, — a transactio keresztül vitelében az érdekeltek hoz-zájárulnak. A bizottság uta-sítja a tanácsot, hogy egyidejűleg folytasson tárgyalást a m. kir. keres-kelemői és pénzügyi kincstárral, hogy a Piac-utca 36. sz. házastelek a város által a posta-palota céljaira szolgáló más alkalmas telekkel elcseréltessek s egyszermind a kiszemelt telkek tulajdonosaival is a szükséghez képest léte-itsen feltételes megállapodást a telkek átén:edésére nézve s annak eredményéről a május hónapban tartandó közgyűlésen tegyen jelentést.

Miről a városi tanács az iratokkal értesítettik.

172—9257/1914. bkgy.

16. Az Országos ref. Tanáregyesület meg-keresése a református főgimnázium felavatási ünnepélyével kapcsolatban tartandó rendes köz-gyűlésének támogatása iránt.

Határozat.

A közgyűlés az Országos Református Tanár-egyesület folyó évi június 3—4-ik napján váro-sunkban tartandó közgyűlése alkalmából ugy erkölcsei, mint anyagi támogatásban részesíti és arra 150 koronát megszavaz.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán érte-sítettik.

179—9253/1914. bkgy.

17. A debreczeni szabadiskola kérvénye évi segélyének felelőlése iránt.

Határozat.

A közgyűlés kimondja, hogy a debreczeni Szabad Iskola-Egyesület eddigi 600 korona évi segélyét, 1915. évtől kezdve 1400 koronára emeli, ha beadványában jelzett Szabad Iskola otthonának építkezése kezdetét veszi. Ellenkező esetben mindaddig, míg a Szabad Iskola allandó otthonába nem költözik, csak az eddigi 600 ko-rona lesz folyósítva.

174—5579/1914. bkgy.

18. A szováti ref. egyház kérvénye isko-laépítési segélyadása iránt.

Határozat.

A közgyűlés a hajduszóvati iskola építésére 2000 korona segélyt megszavaz a rendkívüli költségvetés terhére, mely 1915. és 1916. évben lesz 1000—1000 korona kifizetendő.

175—9254/1914. bkgy.

19. A nemzetközi idegenvezető vállalat kérelme a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez intézett kérelmeknek pártfogásban részesítése iránt.

Határozat.

A közgyűlés a nemzetközi idegenvezető-vállalat eszméjét üdvös és szükséges eszmének tar-tja, hazánknak a külfölddel szorosabb meg-ismerését, látogatását, ezáltal iparunk, keres-kelemünk előmozdítását várja a vállalattól. El-fogadja tehát a városi tanácsnak a jog- és pénz-ügyi bizottságával egyező javaslatát s nevezett vállalathoz m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz ebben a tárgyban intézett feliratát felirat-ban támogatni rendeli.

176—9258/1913. bkgy.

20. Nádudvary Lajos kérvénye bérleti ügy-ben.

Határozat.

A közgyűlés nevezett céget 1914 november 1-én a bérletheől, tekintettel a most is tartó gaz-dasági válság következtében beállott anyagi rom-lására, kibocsátja.

Miről a városi tanácsot a további intézke-dések megtétele végett és a céget értesíti.

177—9256/1914. bkgy.

21. A Szent-Királyi és Nagy cég felebbezése bérleti ügyben hozott tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés megállapítja, hogy a Szent-Királyi és Nagy cég részére bérbeadott bolthoz tartozó pinchehelyiségből 28-47 □ m. területtel

kevesebb adatott bérbe, mint amennyi a bérbeadás alapjául szolgált tervrajzon ki volt tüntetve.

Ez okból elfogadja a tanács javaslatát, hogy 1913 április hó 1-től kezdődő 6 évre a bérösszeg 9000 koronában állapítsák meg, annak kikötésével, hogy a cég az összes pincehelyiségeket a város részére visszabocsátani tartozik.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán és a cég értesítendő.

178—9253/1914. bkgy.

22. A Központi Bank m. sz. felebbezése
a Piacz-utca 26—28. sz. bérházban levő I. em. 2. sz. helyiségének táncziskola céljára bérbeadását kimondó tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés a felebbezést elutasítja és az idevonatkozó tanácsi határozatot jóváhagyja.

Miről a városi tanácsot az iratokkal, a Központi Bank m. sz. helybeli céget és Perczel Karola táncanárnőt értesíti.

179—4763/1914. bkgy.

23. Pák Antal ny. városi rendőr felebbezése
segély iránti kérvényét elutasító 1360—1914. sz. tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés a felebbezést elutasításával a kért fizetési előleget és segélyt a szabályrendelet értelmében nem szavazza meg.

Miről a Tanácsot és felebbezőt értesíti.

180—8220/1914. bkgy.

24. Szabadság iránti kérvények.

Dr. Varga Emil t. orvos szabadságolása.

Határozat.

A közgyűlés nevezett tisztii ker. orvosnak 1915 június 15-től augusztus 15-ig kért szabadság időt megadja.

180—8485/1914. bkgy.

Miklóssy István irnok szabadságolása.

Határozat.

A közgyűlés folyamodónak május 1-től június 25-ig kért szabadságidőt megadja.

182—9395/1914. bkgy.

Tanácsi előterjesztés a rendőrség fejlesztésére kiutalt államsegély felhasználása tárgyában.

Határozat.

Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy az új rendőrségi szabályzat életbeléptetésének az 1913.

évről elmaradása és a folyó évi május hóra való kitolódása folytán rendőrségünk fejlesztésére az 1913—1914. években kiutalt államsegélyből a helybeli takarékpénztárakban elhelyezve még 80,151 kor. 57 fill. áll rendelkezésre.

Elfogadja a főkapitánynak azon összeg mi-kénti felhasználására vonatkozólag tett s a városi Tanács és a jog- és pénzügybizottság által elfogadásra ajánlott részletes és indokolt előterjesztését.

Elhatározza a közgyűlés, hogy még felhasználatlanul álló államsegélyből 2760 korona 68 fillért a rendőrlégénység illetményeinek kiegyenlítésére fordíttassék.

A rendőrlégénység 1913. évi ruhaszükségele beszerzése alkalmával felmerült és a költségvetésben fedezetet nem találó kiadási többlet fedezésére 5328 korona 09 fillért az államsegélyből a városi házipénztár javára beutal. Ugyancsak beutal ezen pénztárba 2134 korona 07 fillért az új rendőrségi szabályzatnak a f. évi május hó 1-től életbeléptetése folytán előálló költség-többlet részbeni fedezésére.

Kimondja, hogy a belügyminiszteri körrendelet értelmében ez évre kiutalt 32,000 korona újabb államsegélytöbblet terhére már f. év július 1-től kezdődőleg egy rendőrbiztosi (rendőrfelügyelői) állást fizetési osztályon kívül a X. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel s ezen kívül 800 kor. lőtartrási és 240 kor. egyénruha átalány javadalmazással, továbbá 22 gyalogrendőri állást szervez. Kimondja, hogy ugyanez időtől kezdve 8 tb. rendőraltszít valóságos rendőraltszítit léptettessék elő. Magállapítja, hogy ezen állások szervezése és az előléptetések folytán 20,751 kor. 10 fillér költség-többlet merül fel, mely összeget az államsegélyből a házipénztárba beutal.

Tudomásul veszi a közgyűlés a városi Tanácsnak azon bejelentését, hogy a rendőrségnél igen gyakran előforduló tolmács teendők ellátását dr. Keresztessi Kiss József tb. főügyész teljesen díjmentesen hajlandó elvállalni, miért is a közgyűlés dr. K. Kiss József tb. főügyésznek köszönetét tejezi ki és őt a tolmácsi teendőkkel megbizza.

Végül áthatva azon törekvéstől, hogy a rendőrség fokozatosan fejlesztesztvén, minél modernebb legyen a rendőrfőkapitánynak ide vonatkozólag tett részletes és alaposan megokolt előterjesztését teljes egészében elfogadja és ennek alapján elhatározza, hogy az államsegélyből a rendőrség kifogástalan felszerelésére 43,276 kor. 04 fillér beszerzési árban beszerezteszenek.

Egyben erről a Belügyminiszter urat feliratilag értesíti.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére teendő ki, azonban ezen határozat

azonnal, a felebbezési határidő lejárta előtt kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Miről a városi Tanács az iratok kapcsán, a m. kir. belügyminiszter ur feliratilag értesítendő. 183—1914. bkgy.

Berekesztés.

A tárgysorozatba felvett ügyek letárgyaltatván, elnöklő polgármester a hitelesítő közgyűlésre a f. év május hó 1-ső napjának déli 12 óráját, helyének pedig a városháza kistanácstermét tűzvéni ki, a közgyűlést délután 6 óraker berekeszti.

184—1914. bkgy.

Hitelesítés.

A jegyzőkönyvek felolvasatván, meghitelesítettek és kihirdetnek rendeltettek.

J Kossuth szobor leleplezése.

Nagy ünnepség keretében, a magyar szívek bensőségével leplezte le Debreczen sz. kir. város közönsége a negyvennyolcas idők hőroszának, a halhatatlan Kossuthnak művészi kivitelű szobrát f. hónap 3-án. Mintegy tízezer lélek velt részt e magasztos ünnepen. Sajnos, hogy sokan nem voltak ott, akiknek ott kellett volna lenni. Az ünnepség azonban így is sikerült; komoly, méltóságteljes hangulatban folyt le. Az ünnepség napján a város zászlódsízt öltött, a Kossuth szobor körüli teret a rendezőség rendbe hozatta és a szobor környékét virággal, nemzeti és a város színét viselő zászlókkal diszítette fel. Az egész ünnepség lefolyása példás rendbe ment végbe, ami Rostás István rendőrfőkapitányának érdeme, aki mindent a legszebben rendezett el rendelkezésére állott közegeivel.

A küldöttek a városházától indultak a szoborhoz, hol az egyesített dalegyletek elénekelték a Hymnuszt, azután Kovács József polgármester rövid, de tartalmas megnyitója következett.

A polgármester után Tüdős János dr. országgyűlési képviselő mondta el ünnepi beszédét, mely a nagy idők eseményeit csoportosította tömör szavakban, előadva szóközi lendülettel. Beszéde végén lehullott a lepel és előtűnt a szobor egész pompájában. Ihletett művészek alkotása ez, csak a talapzata nem áll arányban az Istenadta tehetség alkotásával.

Huberth szabadságdalának elzengedezése után Tihanyi Kiss Sándor elszavalta Oláh Gábor tanár és költő erőteljes alkalmi költeményét. A tetszéssel és éljenzéssel fogadott szavazal után Apponyi Albert gróf országgyűlési

képviselő mondott hatalmas, eszméktől ragyogó beszédet, melyet a közönség valóóság áhitattal hallgatott. Utána Kovács József polgármester néhány meleg szóval átvette a Kossuth szobrot, köszönetet mondva a szoborbizottságnak a végzett munkáért.

Majd kezdetét vette a koszorúk elhelyezése. Elsőnek helyzeték el Kossuth Ferenc hatalmas koszoruját, ugyancsak a kegyelet kifejezésével a testületek, hatóságok, küldöttek, a főredi- és képviselőház, a függetlenségi párt, a debreczeni ref. és ág. ev. egyház, továbbá a görög katolikus egyház nevében Stefán László, az izr. hitközség nevében Freund Jenő dr., Hajdu vármegye nevében Dávidházy János, Szabolcs vármegye nevében Mikecz István főjegyző, Nyiregyháza város nevében Balla Jenő, Szeged városa képviselőjében Gáll Endre dr. városi tanácsos, Abauj vármegye nevében Horváth Elemér városi tanácsos, Kassa nevében Körmeny Ekcs Lajos tanácsos, Miskolcz városa nevében dr. Nagy Ferenc polgármester, Hevesmegye nevében Majzik Viktor alispán, Hajdunánás nevében Csohán László polgármester, Hajduböszörmény képviselőjében Somossy László polgármester, Hajdúhadház képviselőjében Solyom Antal főjegyző, Hajdudorog nevében dr. Loog Béla, a máv. üzletvezetőség koszoruját Szentiványi Mihály tette le, a közjegyzői kamara koszoruját dr. Galánffy János, az ügyvédi kamara koszoruját dr. Kőrösi Kálmán, az ipartestület koszoruját Dávidházy Kálmán, a mozdonyvezetői kar koszoruját Kertész Ferenc, a ref. kollégium koszoruját dr. Kun Béla, az akadémia ifjúság nevében koszorút helyezett, el Szombati Imre, a róm. kath. ifjúság nevében Biely Béla, a fémipari szakiskola nevében Fehértói Dávid, az izr. polgári iskola nevében Székely Simon igazgató, a Petőfi-dalegylet nevében Klódy János, a Kossuth-dalkör nevében Hatvány József, a debreczeni Casino nevében Leszkay Gyula, a szabadkőműves páholy nevében dr. Tüdős Kálmán, a Csokonai-kör nevében dr. Kardos Albert, a vasutas szövetség nevében Tar Sándor, az izr. nőegylet nevében Burger D. Izsó, a debreczeni függetlenségi párt nevében Bacsó Dezső dr., a polgári lövészegylet nevében Pápay János, az állami tisztviselő-körének nevében Kazinczy Gábor, a Gazda-kör nevében Polgári József, az Iparos-kör nevében Biczó Gyula, a máv. altisztikör nevében Schultéty Ferenc, a kereskedelmi ifjak társulata nevében Mentze Henrik, a csapókeri olvasó-kör nevében Boldizsár János, Szoboszló városa nevében dr. Fekete László a homokkeri olvasó-kör nevében Patay József, a szocialdemokrata párt földmunkás egyesület nevében Fülep László; azonkívül koszorút küldtek a szoborra: Miskolc városa, a debreczeni szintársulat, a gazdasági egyesület, Derecske, a buda-

pesti Rákóczy-társaság, a debreczeni izr. leányiskola, a kereskedelmi Csarnok, a Kossuth-patika.
Az ünnepély a dalárdák énekével végződött.

Délben disztrakoma volt a Dobos pavillonban, hol az első felköszöntőt Kovács József polgármester mondotta. Sajnos, hogy tartamas beszédét a nagy lármában, tányérsörgetés miatt alig lehetett élvezni. Dr. Kölcsey Sándor tb. főgyógyász a főrendi és a képviselőházat élte, Könyves Tóth Mihály dr. tanácsnok művészi szerkesztésű beszédében a szobor alkotóit Margó és Pongrácz művészekre emelt poharat. Disze volt az ebédnek Apponyi Albert gróf toasztja, melyet figyelemmel és lelki élvezettel hallgattunk. Ugyancsak szép beszédet mondott az ellenzék vezére Károlyi Mihály gróf, poharát emelve a demokratikus Magyarországra. Körösi Kálmán dr. poétikus beszéde nagy hatást kellett tartalmaznia és szónoki erőteltességével, poharát emelve a haza egyik legnagyobb fiára Apponyi grófra. Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselő magyar és hazafias beszéde után az egybegyűltek Jánosi Zoltán lelkészt kivánták hallani, aki azután szónoki hűvel, az ő csodálatos erejű beszédével, lángoló hazafias érzésével, eszméinek gazdagságával valóban elragadta hallgatóit.

A bankett után a vendégek nagyrésze eltávozott, akik itt maradtak, azok a város közönségével résztvettek a Kossuth dalegylet ünnepségén, mely a vármegyeház dísz nagytermében folyt le, méltón a nagy nap emlékéhez.

A fürdőkről és vizkuráról.

Irta: Tamássy Géza dr., a nagyerdői fürdő és vizgyógyintézet vezető orvosa.

A fürdők gyógyító hatását már az ókorban ismerték, a megmaradt építészeti emlékekből, régi iratokból tudjuk, hogy a görögök és rómaiak fürdőiket milyen pazar fényvel rendezték be. A régi kultúrák között különösen a rómaiaknak még a provinciákban, kisebb városokban jól berendezett szép fürdők voltak. Pompéji romjai között meglehetősen ép állapotban maradt meg a fürdőcsoport, melynek helyiségeit magam is érdeklődéssel vizsgáltam ottjártamban s meglepően tapasztaltam, hogy ezen fürdő számos helyisége, medencéje, kőből faragott pihenő padja milyen célszerűen volt elhelyezve s a hideg és meleg fürdőket milyen változatos-ságban alkalmazhatták. Valószínű, hogy a rómaiaknak fürdőik nemcsak tisztasági célt szolgáltak, hanem a betegek is előszeretettel használták betegségük enyhítésére a legkülönbözőbb fürdőket. Hogy a hőforrásokat milyen előszeretettel alkalmazták, mutatja, hogy a ma ismert hőforrások, meleg vizek legnagyobb

részt a rómaiak fedezték fel, így hazánkban is a herkulesfürdői, aquincumi, lipikéi stb. meleg vizeket a rómaiak ösmerték és sokat látogatták is.

A középkorban is sokszor használták a fürdőket, a nép is tömegesen látogatta a környék híres vizeit, azonban az akkori orvosok, sajátosság, nem sokat törődtek a fürdőkkel, azok hatását nem vizsgálták s így nem volt csuda, hogy a helytelenül alkalmazott fürdők különösen a meleg fürdőkkel és izasztó kúrákkal való visszaélés sokszor rontotta a beteg állapotát. Természetes, hogy a közönség bizalma a fürdőkhoz megingott. Csupán a legújabb időben foglalkoztak ismét a fürdők hatásával, s érdekes, hogy akik először alkalmazták a vizgyógyomód számos alakjait, nem is voltak orvosok. Így a mindenki előtt annyira ösmert *Prissnitz* egyszerű sziléziai parasztember volt és *Kneipp* páter, ki a róla elnevezett kúrát először használta, pap volt. Ők tapasztalatilag próbálták ki a vizkúrák róluk elnevezett alakjait és éppen az ő sikerük kellette fel az orvosok figyelmét és érdeklődését s jó részben nekik köszönhető, hogy *Winternitz*, *Mathes*, *Bier* és más német professzorok kórházaiukban rendszeresen vizsgálva a fürdők hatását, a mai tudományos vizgyógyomódokat megalapozták. És ezen vizsgálatok mutatták meg, hogy a vizkúrákban mely módszer jó és becses, s mi a hiábavaló, haszontalan, elvetni való.

A mai vizkúrákban a legnagyobb előszeretettel az egyszerű eljárásokat használjuk, míg a költséges, drága, néha nagyban reklámzott eljárások a legtöbbször mellőzhetők s csakis kivételesen alkalmazzuk. Ezek többnyire kényelmi szempontokból jók, hatásuk azokban éppen olyan, mint a hozzájuk hasonló egyszerű berendezéseknek. A fürdőkben és a vizkúrákban igen fontos, hogy a beteg állapotának, vagy a beteg, esetleg üdülő, a munkában kimerült ember szervezetének megfelelő kúrát megállapítsuk s tulságba vitt megerőltető s nagyon összehalmozott kúrától, melyek sokszor megbosszulják magukat, lehetőleg tartózkodjunk. Ezért kell ragaszkodnunk ahhoz, hogy a vizgyógyomódot orvos rendelje s az orvosi utasítás ellenére semmiféle vizkúrát ne használjunk. Tapasztalati tény, hogy az emberek a fürdők használatában milyen kevéssé óvatosak; különösen a meleg fürdőket használják sokan helytelenül. A testhőmérsékneln melegebb fürdőket csak nagyon ritkán rendeljük s hosszan tartó fürdő után ezek veszedelmesek is lehetnek. A közönség a fürdőbe menve úgy gondolkozik, ha már fizeti a fürdőt, legalább olyan meleget használ, amilyet csak lehet és olyan sokáig, ameddig csak bírja. Tudjuk, hogy a

fürdőre kiszabott egy órai idő mulva egyeseket milyen nehezen, milyen nagy fáradtsággal tudnak a fürdőszolgák a fürdő elhagyására kényseríteni. Ezek a túlmeleg és túlhosszu fürdők, ha nagyobb bajt nem is okoznak, gyengítik, kimerítik a szervezetet és egészséges embernél a tisztasági szempontokon kívül nem az a cél, hanem hogy a szervezetet a fürdővel frissítsük, erősítsük és erre a célra legmegfelelőbbek a 10–15 percig tartó hűvös, érzékenyebb, idősebb embereknél, s fiatal gyermekeknél a langyos fürdők.

Ez az óvatosság még inkább szükséges a vízkúráknál, hol sokkal erőlyesebb eljárásokat használunk. Ezen kúrákban a kellő hatást megtalálni és erőlyesebb izaszító és más kúráknál az eredményt folyton ellenőrizni, szükség szerint a kúra alakját és tartamát változtatni mindig az orvos feladata.

Kik használjanak vízkúrát? Vízkúrát ajánlunk ugy betegeknek, mint néha egészségeseknek. A betegek közül azoknak ajánljuk, kiknek erejük és állapotuk a megfelelő gyógy mód alkalmazását megengedi és betegségük gyógyítása érdekében célszerűnek tartjuk. Akár csak vízkúrával orvosoljuk a beteget, akár más gyógyszeres kezeléssel, mintegy kiegészítésként alkalmazzuk, helyes és kellő ideig tartó kezeléssel igen sok betegségben gyógyulást vagy legalább jelentékeny javulást érhetünk el. Az egészséges emberek között igen sokan vannak, kik a napi munkájukban fáradtak, kimerültek, foglalkozásuk idegeiket nagyon megviseli, sápadtak, satnyák, meghűlésre hajlamosak stb.; ezen embereknek edző hidegvíz-kurát rendelünk, ami idegeiket megnyugtatja, kedélyüket élénkíti, étvágyukat javítja, szervezetüket edzi és a betegséggel szemben ellenállóbbá teszi.

A nagyerdei fürdőben jól berendezett vizgyógy-intézetünk van, minden felesleges luxus kerülésével, hol a hideg- és melegvíz-kúra minden orvosilag célszerűnek bizonyult alakját alkalmazzuk, azonkívül hideg- és meleg zuhanyt, tuszt, száraz- és nedves pakolást, izaszító kúrát, gőzszekrényel, továbbá oxigén s szénsavas fürdőt, sósfürdőt, részleges iszap-, lép- és homokfürdőt is használunk. Használhatjuk a kiváló gyógyhatású rádiumfürdőket és a részleges rádiumos iszapfürdőket és borogatásokat is.

A vízkúrák ára oly csekély, 21 korona havonta, hogy minden nagyobb anyagi megterhelés nélkül mindenki használhatja, akinek ezen kúrák valamelyikére szüksége van. Csakis a szénsavas-, oxigén-, iszap-, lépfürdők kerülnek többre, hol a fürdőhöz szükséges dolgokat a kúrát használónak kell beszerezni. Gyógyfürdőkben, magán vizgyógy-intézetekben sokkal nagyobb költséggel szerezhetjük meg azt, amit Debreczen

legszebb helyén, a kiváló gyógyító erejű vízben bővelkedő nagyerdei fürdőben oly olcsón elérhetünk.

Még csak pár szót. Nyáron a városban a kávéházban reggel és délután órák hosszat ülnek az emberek, kik amellet a nap legnagyobb részét üzletben, hivatalban, a négy fal között töltik. Ha ők csekély fáradtságot nem sajnálnának s a villamoson is könnyen elérhető nagyerdei fürdőbe kimennének s a fürdő vagy egyszerű vizkúra használata után a Nagyerdő tiszta, egészséges levegőjében csak rövid ideig is tartózkodnának, kiadásuk kevesebb lenne, mint amennyit a kávéházban elköltönek és ez a kevés kiadásuk is busásan kamatozna, mivel ezzel egészségük, munkaejük fenntartását segíték elő.

Körrendelet.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

16.624. IV—1914. szám.

A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter 1914. évi 16.624. számú rendelete az időszakos hitelesítési rendje s az időszakos hitelesítési központok kijelölése tárgyában.

A mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. t.-cikk 20. §. alapján az időszakos hitelesítés rendjét és központjait a magyar szent korona országainak területére nézve — Horvát-Szlavonországok kivételével, amelyek területére vonatkozólag a horvát-szlavon és dalmátországi bán ural egyetértőleg külön rendelettel intézkedem, következőképen állapítom újból meg:

1. §. A mértékek és mérőeszközöknek az 1907. évi V. t.-c. 16. §-ába előirt 2—2 évi időszakos hitelesítése az állami mértékhitelesítő hivatalok székhelyein s ezeken kívül a jelen rendelet függelékében névszerint megnevezett községekben (városokban) mint hitelesítési központokban történik.

2. §. Az időszakos hitelesítési központokul kijelölt községek (városok) két csoportra osztatnak.

Az egyik csoportban a 2—2 évi időszakos hitelesítés minden páratlan számú évben, a másik csoportban pedig minden páros számú évben végeztetik.

3. §. Budapest székesfőváros, valamint Arad, Debreczen, Győr, Kecskemét, Kolozsvár, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Szeged, Temesvár városok területére az időszakos hitelesítés a jelen rendelet függelékében megállapított csoportosítás szerint részben a páratlan, részben a páros számú évek folyamán tartatik meg.

4. §. Az időszakos hitelesítési központokul ki nem jelölt községek a hitelesítés szempontjából azon csoporthoz tartoznak, amely csoportba az illető járásnak központokul kijelölt többi községei tartoznak. Ezen községek azon központban vesznek részt az időszakos hitelesítésben, mely részükre a területileg illetékes állami mérték-hitelesítő hivatal által kijelöltetett.

Jelen rendelet függ.-lékében felsorolt községeken kívül időszakos hitelesítési központul tekinthető minden oly község is, amelynek belterületén valamely állandóan felállított hidmérleg időszakos hitelesítése az évi rendes időszakos hitelesítési körut alkalmával foganasítottatik, feltéve, hogy az illető község előljárása a hitelesítési központokul kijelölt községekre nézve fennálló törvényes követelményeknek megfelel.

5. §. Valamely községnek a jelen rendelet függelékében megállapított csoportok egyikéből a másikba való áthelyezését az illető község (város) előljáráságának indokolt felterjesztése alapján a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyezi.

6. §. Az időszakos hitelesítésre kötelezett felek -mértékeik és mérő eszközeik időszakos hitelesítését a jelen rendelet függelékében megállapított bármely hitelesítési központban eszközölhetik s szabadságukban áll az 1907. évi V. t.-c. 20. §-a alapján az időszakos hitelesítést az 1912. évi december 31-én 95,035. szám alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet 31-ik §-ában foglalt határozmányok betartásával a helyszínen is igénybe venni.

7. §. Jelen rendelet megjelenése napján lép életbe s ugyanezen napon hatályukat veszít az 1909. évi április hó 9-én 27,641., az 1909. évi május hó 31-én 43,851. és az 1913. évi december hó 14-én 91,176. számok alatt kiadott rendeletek.

Budapest, 1914. évi március hó 18-án.

Harkányi s. k.,

kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Hajdu és Szabolcs vármegyék, valamint Debreczen thjf. város területén.

Az állami mérték-hitelesítő hivatal székhelye Debreczen.

Sorszáma. Az időszakos hitelesítési központok.

I. csoport.

(Időszakos hitelesítés éve minden páratlan számu év.)

Debreczen thjf. város.

(I. kerület Csapó-utcai városrész. VI. kerület Kossuth-utcai városrész. V. kerület Varga-utcai városrész és Macs, Ondód, Ebes, Szepes, Pac, Bánk, Fancsika, Haláp, Nagycsere, Parlag és Nagyerdő külöskégek részére.)

II. csoport.

(Időszakos hitelesítés éve minden páros számu év.)

(II. ker. Péterfia-utcai városrész. A III. ker. Hatvan-utcai városrész. IV. ker. Piac-utcai városrész, a városi szállós és egyéb kertek, a majorsági földek, a belső legelők, továbbá Mátá, Zam, Obat, Elep, Kösélyszeg, Cuca, Kishegyes, Nagyhegyes, Gyulai-Macs, Gyulai-Hegyes, Zelemér, Álomzug, Monostor és Apafaradó külöskégek részére.)

A m. kir. belügyminiszter ur a cs. és kir. hadi tengerészeti altisztí iskolába való felvétel céljából az alábbi körrendeletet küldte Debreczen sz. kir. város közönségéhez.

A tengerész altisztek kiképzésére eddig a sebencői iskola szolgált. A suhancok az iskolából rendszerint mint tengerészek bocsátattak el és az altisztí fokozatokat későbbi szolgálata idejük alatt kellett megszerezniök.

Mínthogy ez a kiképzési mód már nem felel meg a technikai fejlődés alapján a tengerész altisztekkel szemben támasztott követelményeknek, a cs. és kir. hadügyminiszter ur a sebencői hajósuhanck iskolát tengerész altisztí iskolává alakította át.

Mindazok a hajósuhanckok, akik ezt az iskolát legalább elégséges eredménnyel elvégzik, az iskolát már mint altisztek hagyják el s ezáltal már kora ifjuságukban olyan testület tagjaivá lesznek, amely különös gondoskodás tárgyát képezi. Tekintettel a rendelkezésre álló anyagi eszközökre és egyéb kedvezményekre, ezek a fiatal emberek biztos jövőnek néznek élébe, amely körülmény, különösen a jelen időben, amikor a biztos életpályáért folyó küzdelem mindig nehezebbé válik, különös fontossággal bír.

Mínthogy ez ujjá szervezésről éppen azok a néprétegek nincsenek tájékoztatva, akiknek soraiából a legjobb altisztí anyag kerülhetne ki, a cs. és kir. hadügyminiszter ur felkérése folytán felhívom címet, hogy alárendelt közegei útján és esetleg más megfelelő módon is gondoskodjék arról, hogy az említett tengerész altisztí iskolába való belépés feltételeiről és előnyeiről a lakosság minél szélesebb körben részletes tájékoztatást nyerjen.

Ebből a célból a tengerészeti altisztí iskolába való felvételtől szóló és minden irányban tájékoztató hirdeteményből (a vármegye területén levő járasok és r.-t. városok számához képest, megfelelő számu példányt a címnek idezártan megküldök), melyek a katonai és ill. ügyosztálynál betekintheők.

Fősorozás Debreczenben.

Városunkban a fősorozás az alábbi sorrendben tartatik meg és pedig:

1914. évi május hó 9-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek I. sorsszámától 190. sorszámig.

1914. évi május hó 11-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek 191. sorszámától 350 sorszámig.

1914. évi május hó 12-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek 381. sorszámától végig.

1914. évi május hó 13-án: az 1892. évben született II. korosztályu hadkötelesek I. sorsszámától 405. sorsszámig.

1914. évi május hó 14-én: az 1892. évben született II. korosztályu hadkötelesek 406. sorszámától végig és az 1891. évben született III. korosztályu hadkötelesek I. sorsszámától 400. sorszámig.

1914. évi május hó 15-én: az 1891. évben született III. korosztályu hadkötelesek 401. sorszámától végig és azon idegen illetőségi hadkötelesek, kiknek illetékes sorozójárási tisztviselője városunkban leendő soroztatását engedélyezte s állítási ivei ide megérkeztek.

Felhívjuk a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya útján a hadköteleseket, hogy ha eddig még sorozási idézést nem kaptak volna, haladéktalanul jelentkezzenek az ügyosztálynál és bármint kedvezményre vonatkozó igazoló okmányaikat még a sorozás megkezdése előtt adják be.

Az öntözés, mint az aszály elleni küzdelem eszköze.

Irta: **Dr. Hegedüs István,** tb. tanácsnok.
(Folytatás.)

Az Alföld vízszegénységén segíteni kell, ha fejlődni akarunk. Ha nem nyugszunk bele abba, hogy az Alföldet, Magyarország kenyerésűtő serpenyőjét, az aszály évről-évre kisebb-nagyobb arányban hatalmába ejtse s a mezőgazda legszebb reményeit sivár tengődéssel cserélje fel, küzdenünk kell az aszály ellen. Az 1863. évi aszály több mint 200 millió korona kárt okozott egymagában az Alföld gazdáinak. Az aszály elleni küzdelem: küzdelem a szegénység és nyomor ellen a gazdagodás és jólétért. A napsütötte Alföldet zöldelő kertté csak az erdőkertészet, a dry farming, és az öntözés varázsolhatja. Akkor a magyar mezőgazdaságban a gabona termelés elvesztő kizárólagos birtoklását, a változatos termelésben nagy szerep vár a takarmány termelésre s egy fejlettebb állattenyésztés kapcsán felvirul

a mezőgazdasági ipar, mely a mezőgazdasági munkásoknak ép oly állandó munkát ad, mint magának a munkáltatónak. Akkor majd a munkás és gazda a gazdasági üzem vakációit többé nem a bűhos kemence padkáján heverészi át, mert a mezőgazdaság fejlettebb üzemenrendszere és ipara gondoskodik az év minden szakában elegendő munkáról. Mindez még a távol jövő képe, mert az Alföld mezőgazdasága sokkal külteresebb ez idő szerint, mintsem a közgazdasági feltételek hiányában az Alföld öntözése magát kifizetné. A talaj öntözése a legmagasabb mezőgazdasági kulturmiveletek egyike, mely eltekintve attól, hogy kedvezőbb természeti feltételek mellett kevesebb, kedvezőtlen viszonyok mellett nagyobb tőkeberuházást igényel s ha a közgazdasági feltételek hiányában, de ezeknek tőke és munka által pótlása esetén, az öntözés által elért termény-többlet értéke a reá fordított tőkével, illetve munkával arányban nincsen, meg nem valósítható!

Őt, hol az öntözés természeti alapfeltétele meg vannak, úgy mint az aszályos éghajlat, a talaj felület megfelelő alakja, a megművelés tárgyát képező talajréteg mélysége és növényi tápanyagokban való gazdagsága, a szükséghez mért kellő víz mennyiség, tisztán a közgazdasági viszonyokra fektetett vállalkozási szellem számítási eredménye dönt az öntözés létesítésének sorsa fölött. Az öntözés közgazdasági feltétele nemcsak a szükséges tőke és fizikai munkamennyiség, a kereskedelem és ipar állandó, sőt emelkedő olyan mértékű kereslete, mely az öntözés által elért termény-többlet árában nem csupán az évi termelési költséget, hanem a vizmű beruházási költségeinek az állag értéktelenedésével arányban álló amortizációját is megfizeti; hanem a mezőgazdák magasabb színvonalu szaktudása is, melynek segítségével a gazda az öntözési vizművet képes úgy gazdálkodása javára fordítani, hogy annak mérlege a termelési költségtöbblet folytán ne veszteséggel, hanem tudását és kockázatát jutalmazó nyereséggel záródjék.

A természeti és közgazdasági feltételeken kívül nagyobb szabású öntözési vizművek vállalkozás útján létesítésénél, vagyis ha azt nem maga az állam készítteti, nem kevésbé fontos azon ország politikai helyzete épen a vállalkozási szellemre tekintettel, melyben az öntözendő területről szó van, mert a politikai viszonyok szilárdságával ellentétes arányban fogy a vállalkozás kockázata.

Egy oly államban, hol az államtársadalom közgazdasági fejlődésén csak kisebb belső zavarok eshetősége mellett évszázadokon át dolgozhat, hol nagyapák s unokák békés munkájának gyümölcsét háborúk, emberi számítás szerint meg nem semmisíthetik, hol nincsennek oly szét-húzó érdekek, melyek a társadalmat két ellen-

séges táborra tépik szét, hogy azok romboló összecsapásai őket a békés gazdasági fejlődés útjáról lesodorják, hol a magántulajdon törvényes védelemre alig szorul, a személyes szabadság tág keretekben mozog s az egyén célja az összesség céljával, némi kivétellel össze találkozik, ott nagyobb szabású öntözési vízművek létesítésének politikai feltételei megvannak; de ott, hol mindezek hiányoznak s főként, hol az államhatalom az állam sorsa felett bel- és külügyeiben önállóan nem feltétlenül rendelkezik s a lakosság aggódó bizonytalansággal figyel szomszédai szuronyaira, vagyis a fegyveres béke általma alatt a vállalkozási szellem és a nagytőke vonakodik több száz milliós, esetleg milliárdos befektetésektől, mint ezt a sűrű népességű, magas színvonalon álló patinás kulturálva bíró, de általában fegyverkező Európa s ellentéte, az Unió bizonyítja.

Ez az oka annak, hogy nagyszabású öntözési vízműveket nem a régi kulturájú, sűrű népességű s magas telekjáradéku Európában, hanem az olcsóbb földű, gyér népességű Egyesült Államokban találjuk. A hollandi vízmű kivétel, mert a hollandusok öntöző csatornarendszere a tenger ellen védő gátak apálykor nyíló, dagálykor záró zsilipjeivel vannak összefüggésben s hogy öntözési csatornarendszert építettek, erre készen kínálkoztak hidrotechnikai védművei és a tengeről elhódított területek.

Reánk nézve Hollandia speciális csatornarendszerének vízművei eltérő bázis viszonyaink miatt éppoly kevésbé tanulságosak, mint Egyiptom vízművei, bár tagadhatatlan, hogy mindkettő rendkívül érdekes.

A hollandusok küzdelme a tengerrel ősrégi eredetű. A legnagyobb szabású alkotás, mit e téren végeztek, a XIX. század első felében 2 és fél milliárd holland forint költségbe került 22 mérföld hosszú védgát, mely az Északi tenger hullámai ellen a tengeről elhódított 32:560 km² területnek biztos védelmet nyújt. Az egykori tengerfenék páratlan termékenységi s a tenger szintjénél 5—6 méterrel mélyebben fekvő laptelegőn a marha kora tavasztól késő ősziig, jó és rossz időben, éjjel-nappal szabadban él. Csatornái a 4000 kilométert meghaladják s ebből minden 100 hektárra 92 méter esik. Ezeknek fő rendeltetése, hogy a vizet apály idején az Északi tengerbe vezessék. Az úgy történik, hogy a kisebb méretű csatornákból szélkerekek és gőzszivattyúk emelik át a vizet a nagyobb csatornába, amelyek már hajózatok.

Ha az utjabbról angol történelmi kutatások felfedezései megbízhatók, a Nilus tápanyagokban gazdag termékenyítő iszapját völgyében leterítő áradásait nem szeszélyes természeti erő, hanem a piramisokat építtető fáraók rabszolgáinak kinos

verejtékeivel épített víztartók s rendszeres zsilipes csatornahálózatok szabályozták. A vízművek évezredekkel át megemmisültek s ma már csak egy-két vízjelző-oszlop töredéke, mint néma tanu beszél egykori létükről, illetve az ősrégi agrikultúráról. Sok ezer év telt el azóta, de a társadalmi viszonyok alig változtak, a modern kapitalista-fáraók ma is piramisokat építtetnek maguknak a nagytőke sulya alatt roskadozó munka modern rabszolgáival, kövek helyett a közgazdasági hatalom eszközeiből.

Ahogy Észak-Amerikában Louisiana-ban századok óta ugyanazon területen terem a világ-hírű perique dohány s ujjában Ohio és Kentucky vidékein is nem okszerű vetésforgóban, hanem évről-évre egyazon területen a legnemesebb dohány termeltetik s a talajkimerülés megóvásáról a dohány minőségét szabályozó foszforsav, nitrogén, káli és mésztrágya gondoskodik, épügy a Nilus völgyének talaja is soha ki nem merül. Az egyiptomi földművesnek a talajkimerülésre semmi gondja nincsen, mert amit ezer és ezer aratás elvett, azt a Nilus iszapja hűségeen pótolta s pótolja mindenkor. A Nilus iszapja tele van mindenféle ásványi sókkal, szerves homlásnak indult növények nitrogénjével és egyéb növénytápláló trágyaszerű üledékekkel.

Egyiptom termékeny völgye, a civilizáció egykori bölcsője, ókori kulturáját a Nilus öntözésének köszönhette.

Nyanzason át háromezer angol mérföldön keresztül vájta meg folyamágját a Nilus Kelet-Afrika délkeleti forró szelétől-végigsöpört szomjas sivatagjain s gránit hegységeinek kőszikláit között.

(Folyt. köv.)

Bucsuszó.

A mai elődással az igazgatásom alatt álló szintársullattal az első színívetadó befjeztem Debrecezenben. Nem a konvencióknak hódolok, hanem a legőszintébb érzelmeimnek adok kifejezést akkor, amidőn mindazoknak, akik e reám nézve küzdelmes idő alatt támogatással kitüntetni kegyeskedtek, a leghálásabb köszönetet nyilvánítom. Kérem, hogy ezt a beces jóindulatot tartsák fenn számomra továbbra is. Én az ígéretek alkalmi magaslatára most sem állok s csak annak a határozott kijelentésére szorítokozom, hogy legfőbb törekvésem e város megkülönböztetett elismerésre méltó közönségének művészi igényeit kielégítő, friss és új szerzői színházi életet teremteni. Kötelességem teljes tudatában s a viszonyok alapos ismeretével állítom e munkába minden erkölcsi és anyagi energiámat. Meg vagyok róla győződve, hogy legjobb egyezkedtem kész eredményei majd az elfogulatlan közvélemény előtt megértésre is fognak találni.

Debrecezen, 1914 május 4.

Kiváló tisztelettel:

Mezey Béla,

á debreczeni színház igazgatója.

HIRROVÁG.

— **Felhívás a város közönségéhez.** Az idej selyemtenyészteshez szükséges selyempeték kiosztása alkalmából a város közönségét a következőkről értesítem: Miatán panasz tétetett, hogy a jobbmódnak a szegény gubótermelőket gunyolódással igyekeznek elkedvetleníteni, az utcákon levő szederfákról ellenzik a lombszedést, sőt a fák lombját ártalmas folyadékkal hasznavehetlenné teszik, — felhívom a város közönségét, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 95. szakaszában foglalt rendekezéseket, mely szerint a közterületeken, utcákon és közutak mentén álló szederfák a selyemtenyészők által szabadon lombozhatók, szigorúan tartsa be, mert a lombszedésgátlási esetekben a legnagyobb eréllyel fog a hatóság eljárni. Továbbá felhívom, hogy a szegényebb néposztálynak biztos mellékkéresetet nyújtó selyemtenyésztes miatt indokoltan gunyolódástól tartózkodjék. Végül figyelmeztetem a selyemtermelőket, hogy az egészen fiatal, gyenge szederfákról lombot ne szedjenek, hanem azokat a termelés érdekében oltott mész és rézgalic keverékkel permetezzék be. *Polgármester.*

— **Értesítés.** Debreczenben a fősorozás május hó 9, 11, 12, 13, 14. és 15-ik napjain tartatik meg. Figyelmeztetnek ennél fogva azon szülők, illetve hadkötelesek, akik a védőörvény 20. §. (két évi tényleges szolgálat) 21. §. (egyévi tényleges szolgálat), 29. §. (papok és papjelöltek), 30. §. (örökölt mezőgazdaság birtokosai), 31. §. (családfentartók) szerinti kedvezmény valamelyikére igényt tartanak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványaikat a városi tanács katonai és ill. ügyosztályához mielőbb, de legkésőbb a fősorozás megkezdéséig adják be. *A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályától.*

— **Kinevezés.** A földművelési miniszter az erdő-zetre vonatkozó s. az 1879. XXXI. t.-c. értelmében megkívánt szakképzettség megbíralására hivatott bizottság tagjává 1914—1919. évekre Török Gábor erdőmestert kinevezte.

— **Czegény és Dányád község egyesítése.** Tudomásulvétel s közhírtétel céljából van szerencsém értesíteni, hogy a fehérgyarmati járás területén levő Czegény és Dányád összeépült községek egyesítését a m. kir. belügyminiszter ur 166,276—92. sz. rendeletével elrendelvé a „Czegénydányád” néven egyesített község 1914. évi január hó elsejével működését megkezdette.

Nagykaroly, 1914 január 23-án. *Atispán.*

— **Jóváhagyás.** Debreczen sz. kir. város közgyűlése tudvalevőleg Mezey Béla szinzigazgatónak szavazta meg a debreczeni színházat. Ezen határozatot a bizottsági tagok egyrésze megfeleltette. A belügyminiszter ur a napokban

küldött leiratával a felebbezést elutasította, a határozatot jóváhagyta azzal a meghagyással, hogy művészi szempontokból helyesebbnek tartotta volna a nyilvános pályázat kiírását.

— **Színházi kapuzárás.** Néhány nap mulva bezárunk színházunk ajtai és most, hogy néhány hónapra távozik Mezey Béla igazgató, kötelességünk eddigi működéséről megemlékezni. Mezey Béla a színházi szezonban becsületes törekvéssel igyekezett színházba járó közönségünk igényeit kielégíteni. Megszerezte a legujabb darabokat és azokat gondos előadás keretében mutatta be. Társulatának több értékes tagja van, akik számot tennének a fővárosi színházakban is. Ezen művészi erőket igyekszik az igazgató megtartani, mert ők közönségünk kedvencei. A mostani művészi erőket Mezey Béla újonnan szerződtetett művésznőkkel és művészekkel fogja kiegészíteni és így a legnagyobb biztonsággal remélhetjük, hogy a jövő szezon társulata egyike lesz a vidék legjobb társulatának. Mezey Bélában van nemes ambíció, áldozatkészség, művészi érzék, amelyek egy emberben egyesülve, az anyagi boldogulást eredményezhetik, de azt is, hogy a nagy községség megfogja még jobban szeretni a színházat és támogatni fogja az igazgató nemes irányu törekvését, ami viszont arra indítja az igazgatót, hogy *művészi lelkét* is belevigye az igazgatásba. Eddigi működésével nemcsak rászolgált a színház újabb elnyerésére, hanem igazgatása már most is arról győz meg bennünket, — akik lehetlent még a szinzigazgatótól sem kívánunk — hogy a jövő szezonban a debreczeni színház tanítani, nevelni, szórakoztatni és gyönyörködtetni fog.

— **A debreczeni gyermeknapok.** Az Országos GERMENKÉVŐDŐ LIGA a „Debreczeni Patronage Egyesület” rendezése alatt május hó 15—16-án tartja meg debreczeni gyermeknapját. A helyi bizottság éppen azért választotta ezt a két hétköznapot, mert akkor a kereskedők és iparosok üzletei nyitva vannak és a nagyközönség szabadon végezheti bevásárlásait. Nagy súlyt helyez az Országos GERMENKÉVŐDŐ LIGA a kereskedőkre és iparosokra és azok áldozatkészségétől igen sokat remél. Nem sokat kér tőlük: csupán azt, hogy az ezen napokon befolyó tiszta jövedelmük egy tetszés szerint, önként megajánlott, senki által ellen nem őrizett hányadát az Országos GERMENKÉVŐDŐ LIGA céljaira juttassák, Ennek ellenszolgáltatásul viszont az Országos GERMENKÉVŐDŐ LIGA tagjainak nagy létszámával, óriási taborával oda fog hatni és törekedni, hogy tagjait, a nagy közönséget, sérényebb bevásárlásra buzdítsa és kérje, hogy bevásárlásait leginkább a gyermeknapokon és leginkább azoknál a kereskedőknél és iparosoknál eszközölje, akik a gyermeknap megtartására vállalkozni szívesek. A kereskedők és iparosok

gy azokon a napokon a több bevásárlás által nagyobb jövedelemhez jutva, inkább áldozhatnak a gyermeknap részére. Az Országos Gyermekvédő Liga kiadja százezer példányban évenként szokásos „Beszerzési Források” című reklámkönyvét, ahol a városok és cégek szerint közlik majd azoknak a kereskedőknek és iparosoknak nevét, akik a gyermeknapot megtartották és így ezek a kereskedők és iparosok teljesen díjmentesen az egész országban nagy reklámra tesznek szert. A helybeli bizottság gyűjtőívet bocsát ki, azt elküldi minden helybeli kereskedőnek és iparosnak és bizalommal kéri őket az iv aláírására: a gyermeknap megtartására. Akik a gyermeknapot megtartják, azoknál a bizottság egy plakátot hagy, melynek a kirakatban, vagy valamely feltűnő helyen való kiragasztása jelzi a gyermeknap megtartását.

— **Portenger a Bethlen-utcán.** Nagyobb és emésztebb por talán egy utcán sem verődik fel, mint a Bethlen-utcán, melynek két oldala nincs kiköveztve. Most, hogy a kocsit közepét kövezik, igen célszerű volna a két oldalt is kiköveztetni. A kocsik most semmiesetre sem fognak az éles kövekkel kirakott uttesten haladni, hanem a kocsit két oldalán, ahonnan oly rettenetes por száll fel, hogy ablakot nyitni lehetetlen. A háztulajdonosok naponta háromszor is öntöztetik a gyalogjárókat, ez azonban mit sem használ, mert az országot két oldalán arasznyi mélységű porhalmaz van, mely a tűdőt a szó teljes értelmében tele rakja száraz, égető porral. Locsolják is az uttestet, ez azonban nem köli meg az oldalt közvetlen utca porát. Ez a porréteget legalább a Mester-utcaig szintén költséggel ki lehetne köveztetni és valamiképpen megkötni az egészségtelen port, amely tűdönket, szemünket veszélyezteteti és lakásunkat porréteggel vonja be (Beküldetett.)

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánja.

133—1914. V.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szabad királyi városnál ujonnan szervezett s az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi közgyűlésen választás útján betöltendő **két első osztályú rendőrkapitányi, négy másodosztályú rendőrkapitányi, egy pénztári tisztí s végül egy segédnyilvántartói** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az első osztályú rendőrkapitányi állás évi 3600 korona fizetés, 1040 korona lakhér, 1000 korona városi pótlék és 240 korona ruhaátalányból; a másodosztályú rendőrkapitányi állás évi

2600 korona fizetés, 800 korona lakhér, 800 korona városi pótlék és 240 korona ruhaátalányból; a pénztári tisztí állás évi 2000 korona fizetés, 720 korona lakhér és 600 korona városi pótlékből; a segédnyilvántartói állás évi 1400 korona fizetés, 640 korona lakhér és 400 korona városi pótlékből álló javadalmazással van egybekötve.

Az első és másodosztályú rendőrkapitányi állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában körülírt minősítéssel, a pénztári tisztí állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előírt minősítéssel s végül a segédnyilvántartói állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában előírt minősítéssel kell birtokni.

A megválasztott pénztári tisztnek 4000 korona övadékot kell letennie.

Felhívom mindazokat, akik ezekre az állásokra pályázni kívánnak s a fent körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy okmányaikkal felszerelt kéllően felbőgyezett pályázati kérvényüket hozzám, mint a kijelölt választmány elnökéhez **foljó évi május hó 15. napjának déli 12 órájáig** annyival is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresedő állásokra is pályázatot nyitok.

Debreczen, 1914 április 20.

Domahidy s. k.,
főispán.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni reform. egyház gazdasági bizottságának 302—1914. G. sz. végzésében nyert felhatalmazás alapján, az Egyház kezelése alatt levő,

1. a debreczeni Szepespuszta belső határa és a hajduszoboszlói ut mellett elterülő, most Kenyeres Károly által haszonbérlet 64 és fél nyilas, mintegy 363 kat. hold földnek f. 1914. évi október hó 1-ső napjától egymásután következő 2 évre leendő haszonbérbe adására 15,000 korona kikialtási ár mellett; továbbá

2. a néh. Váradi Szabó Miklós alapítványához tartozó s egymáshoz közel eső 3 darabból álló mintegy 50 hold 121 négyszögölet kitevő s most Daku István és neje által haszonbérlet ondódi földnek, ugyancsak f. évi okt. hó 1-ső napjától 6 évre 2610 korona kikialtási ár mellett leendő haszonbérbe adására:

f. évi május hó 19-ik napjának délutáni 3 órájára — az Egyház tanácstermébe az árverést ezennel kitűzöm.

Árverelni kívánókat figyelmeztetem, hogy az árverés megkezdése előtt, a kikialtási ár 10%

tólja bánatpénzként, az árvereltetű küldöttség kezébe készpénzben, vagy betéti könyvben, esetleg elfogadható értékpapirban leteendő, az árverés megtörténtével pedig a haszonbérlet által az elért haszonbéri összeg 10% tőltag kiegészítendő lesz.

Mindkét haszonbérlet a szervezeti szabályrendelet értelmében a presbyterium jóváhagyásával lesz végérvényes.

Az árverési feltételek az Egyház hivatali helyiségében délelőtt 8 órától 12 óráig naponkint megtekinthetők.

Együttal felhivom az érdeklődők figyelmét arra, hogy az Egyház-, Hatvan-u. és Egyház-tér sarkán levő bérházban, részint utcai, részint udvari boltok s emeleti lakások minden órán kiadók s az ezekre vonatkozó ajánlatok, akár a lelkész elnök urnál, akár az egyházi hivatalban vagy alulírott bizottsági elnöknel beadhatók.

Debreczen, 1914 április 23.

Pénzes Sándor,
gb. elnök.

7566—1914.

Versenyárgyalási hirdetés.

Debreczen sz. kir. város összes hazas lelkének vízvezetéki berendezésekkel való ellátására pályázatot hirdet.

Ajánlatot tehet minden magyar szakszakközvetítő magyar termékekkel és magyar ipari gyártmányokkal.

Ajánlattevők az általuk ajánlott összeg 5%-ának megfelelő készpénzt vagy óvadékképes értéket tartoznak bánatpénz gyanánt letenni.

Az ajánlatok tételénél és kezelésénél a „Közszállítási szabályrendelet” intézkedési irányadók, Debreczen sz. kir. város azonban fenntartja magának a jogot, hogy az odaitélésnél az ajánlatok között tetszés szerint válasszathasson s esetleg azokat teljesen mellőzhessen.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 6-ik napjának déli 12 órájáig nyújtandók be Debreczen sz. kir. város tanácsához, ezen idő után érkező távirati, utó vagy szabálytalan ajánlatok figyelembe nem vételnek.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 6-ik napján délután 3 órakor nyilvánosan bontatnak fel a városháza kistanács termében.

A tervek, a kötelező ajánlati minta, a szerződési minta és egyéb okmányok a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők és lemásolhatók.

Általános és részletes építési feltételek azonosak a m. kir. belügyminiszterium műszaki osztályának szabványaival.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi április hó 14-én tartott üléséből.

A városi Tanács.

Hirdetés.

A m. kir. honvédelmi miniszter a városi Tanácshoz megküldte a fiúmei haditengerészeti akadémiában, valamint a soproni honvéd főrealiskolában és a honvéd Ludovika akadémiában az 1914—1915-ik tanévre betöltendő helyek elnyerése céljából a „Pályázati hirdetések”-et.

Ezen hirdetések a városi Tanács katonai és ill. ügyosztályánál (Városház, emelet 19.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol úgy a szülők, mint a pályázók felvilágosítást nyernek.

Pályázati véghatáridő a soproni honvéd főrealiskolában és a honvéd Ludovika-akadémiában május 15., a fiúmei haditengerészeti akadémiában június hó 30.

A m. kir. honvéd főrealiskolában 2 Andaházi Szilágyi Mihály alapítványi hely áll debreczeni illetőségű, ref. vallású. 14—16 éves, négy középiskolát végzett ifjak részére rendelkezésre, melyeknek elnyerése céljából a kellőleg felszerelt kérvények folyó évi május hó 15-ik napjának déli 12 órájáig adandók be a Tanács iktatóba.

7421—1914.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet folyó év április 15-én megnyílt.

Az intézet helyiségei nyitva állanak a közönség rendelkezésére naponta **délelőtt hat órától fél 10-ig férfiak, fél 10-től egy óráig nők** részére, **délután 3—5-ig nők és 5—7-ig férfiak** részére.

Orvosi rendelés hétfőn, szerdán és szombaton reggel 8—9 óráig dr. Tamássy Géza orvos ur által a fürdő épületben, esetleg Piac-utca 31. szám, I. emelet rendelő helyiségében.

Megjegyzni a Tanács, hogy a hidegvizgyógyintézet csak az intézet orvosa, vagy esetleg más orvos rendelvénye alapján vehető igénybe. A rendelvényt az intézeti szolgának kell átadni. Ugyanott **reggeli 5 órától esti 8 óráig kád-fürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő** áll a közönség rendelkezésére.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914 április 6-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.